Europeiska unionens officiella tidning

SV
C-serien

C/2026/3231

2.7.2026

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén

Gemensamt meddelande till Europaparlamentet, Europeiska rådet och rådet – Färdplan för försvarsberedskap 2030 – för att bevara freden

(icke-obligatorisk remiss)

JOIN(2025) 27 final

(C/2026/3231)

Föredragande: **Christian MOOS (DE – grupp III)**

Medföredragande: **Christophe TYTGAT (BE –Kat. 1)**

Rådgivare	Małgorzata DAROWSKA (för medföredraganden, Kat. 1)
	Kristýna Helm (för grupp I)
Beslut av plenarförsamlingen	18.3.2026
Rättslig grund	Artikel 52.2 i arbetsordningen
Remiss	14.1.2026
Rättslig grund	Artikel 104 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Rådgivande utskottet för industriell omvandling
Antagande av sektionen	10.3.2026
Antagande vid plenarsessionen	18.3.2026
Plenarsession nr	604
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	201/4/15

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 I takt med att kriget återvänder till Europa och globala rivaliteter omformar världsordningen stöder EESK initiativet att utarbeta en omfattande strategi för EU:s försvar. Vi stöder strategin för beredskapsunionen och EU:s strategi för inre säkerhet, som följer på den gemensamma vitboken om europeisk försvarsberedskap 2030. Vi framhåller också rekommendationerna i yttrandet CCMI/256 – ”Den europeiska färdplanen för omvandling av försvarsindustrin”.

1.2 Ett trovärdigt europeiskt försvar kräver demokratisk ansvarsskyldighet och transparens, bland annat offentlig övervakning av beredskapen och industriella konsekvenser. EESK stöder en omfattande europeisk försvarsstrategi i vilken militär beredskap samordnas med civil beredskap, social resiliens, diplomati, internationell rätt och främjande av fred, demokrati och mänskliga rättigheter. Beredskap på försvarsområdet bör inte leda till militarisering utan snarare till att försvarsförmågan stärks på ett sätt som är förenligt med civil ledning och demokratisk kontroll.

1.3 EESK värdesätter färdplanens organiserade struktur, mål, tidsplaner och resultat, men beklagar att det marina försvaret inte ingår trots att det är en viktig del av EU:s försvarsberedskap.

1.4 EESK välkomnar fastställandet av prioriterade förmågeområden, men beklagar att vissa av dessa förmågor är försenade eller begränsade när det gäller Ukraina.

1.5 Europas försvarsberedskap måste vara målinriktad och fokusera på precision, underrättelse, cyberförsvar, logistik, rörlighet och luft-, rymd-, sjö-, mark- och robotförsvar, samt skydd av kritisk infrastruktur, inbegripet järnvägar och hamnar.

1.6 EESK uppmanar EU att komma till rätta med fragmenteringen, stärka och optimera EU:s försvarstekniska och försvarsindustriella bas. EU bör även främja samarbete, stimulera gemensam upphandling, minska det utländska beroendet, bland annat när det gäller energiresurser, och säkerställa leveranskedjans resiliens, även avseende bränsleförsörjning, i syfte att stärka EU:s strategiska oberoende.

1.7 EESK varnar för nationell protektionism i försvarsupphandlingar. Gemensam upphandling, helst genom en plattform/byrå på EU-nivå, är avgörande för att utveckla EU:s försvar och förbättra interoperabiliteten mellan medlemsstaterna. Ett gemensamt regelverk för varor med militär användning är också viktigt.

1.8 Förmågeresultat måste prioriteras, samtidigt som man säkerställer den delaktighet som krävs för en gemensam känsla av europeisk tillhörighet. EESK betonar behovet av att åtgärda de allvarliga sociala missförhållanden som finns i dag och som undergräver den nödvändiga sociala och regionala sammanhållningen, en situation som i sin tur kan påverka försvarsberedskapen negativt.

1.9 EESK understryker betydelsen av lika villkor för offentliga och privata företag. Vi betonar behovet av riktat stöd till små och medelstora företag med relevanta förmågor, men efterlyser också fler incitament för tekniska ledare bland midcap-bolag.

1.10 För att skapa ett verkligt EU-område för militär rörlighet senast 2027 krävs harmoniserade transport-, tull- och infrastrukturregler. EESK efterlyser mätbara resultatindikatorer och ett system med en enda kontaktpunkt för godkännande i syfte att påskynda gränsöverskridande rörlighet.

1.11 Flera medlemsstater håller på att återinföra värnplikt. EESK rekommenderar därför en debatt med det civila samhället i hela EU om kraven för militärt och civilt försvar.

1.12 Vi föreslår en europeisk pakt för försvarskompetens för att säkerställa kvalificerad arbetskraft, och bekräftar att det behövs robusta arbetsnormer, regional balans, deltagande av arbetsmarknadens parter i den industriella omvandlingen och upprätthållande av arbetstagarnas rättigheter. EESK stöder principen om bevarande av skyddsnivån avseende dessa arbetstagares rättigheter och att arbetsmarknadens parter ska involveras i arbetet med den industriella omställningen genom social dialog och kollektivförhandlingar.

1.13 EESK uppmanar till att den ekonomiska och industriella integrationen på försvarsområdet främjas parallellt med den politiska och militära integrationen, så att Lissabonfördragets fulla potential kan utnyttjas.

2. **Allmänna kommentarer**

2.1 EESK stöder en omfattande europeisk försvarsstrategi i vilken militär beredskap samordnas med civil beredskap, social resiliens, diplomati, internationell rätt och främjande av fred, demokrati och mänskliga rättigheter ([1]). I detta sammanhang stöder EESK strategin för beredskapsunionen ([2]) och EU:s strategi för inre säkerhet ([3]), som följer på den gemensamma vitboken om europeisk försvarsberedskap 2030. EESK framhåller också rekommendationerna i sitt yttrande CCMI/256 – ”Den europeiska färdplanen för omvandling av försvarsindustrin”, där man undersöker den industriella omvandlingen som ligger till grund för försvarsberedskap, och som är nära kopplat till detta yttrande.

([1]) EUT C, C/2025/5162, 28.10.2025, ELI: https://data.europa.eu/eli/C/2025/5162/oj.
([2]) EU:s strategi för beredskapsunionen ska förebygga hot och kriser och säkra åtgärder.
([3]) EUR-Lex – 52025DC0148 – SV – EUR-Lex.

2.2 EESK värdesätter färdplanens struktur, transparenta mål, tidsplaner och mål samt att den omfattar insatser av medlemsstaternas väpnade styrkor. Färdplanen är dock otydlig när det gäller styrning och befogenhetsfördelning mellan nyckelaktörer, däribland Europeiska kommissionen, Europeiska försvarsbyrån, medlemsstaterna, och Nato. Till följd av detta finns det överlappningar mellan pelarna för försvarsberedskap. Samordnade insatser kräver tydliga ansvarsområden och styrning.

2.3 EESK noterar färdplanens bekräftelse av medlemsstaternas suveränitet när det gäller nationell säkerhet och försvar och deras ansvar för att fastställa kapacitetsmål i syfte att säkerställa väpnade styrkors beredskap inför strategiska och militära uppgifter. EESK ser dock också ett värde i att stärka samordningen mellan medlemsstaterna och fastställa övergripande mål på EU-nivå med tydliga åtgärder och mätbara mål.

2.4 Eftersom EU:s 27 medlemsstater har över 178 vapensystem (till skillnad från USA som har 30) och 80 % nationell upphandling, är EU:s försvarsprodukter varken standardiserade eller driftskompatibla, vilket leder till dubbelarbete, ineffektivitet och höga kostnader. Den nuvarande fragmenteringen av EU:s industri undergräver EU:s försvarsberedskap. Erfarenheterna från kriget i Ukraina visar hur viktigt det är med centraliserade inköp och kapacitetsförvaltning. EESK stöder färdplanens efterlysning av mer samordnad upphandling av militär utrustning, inbegripet gemensamma upphandlingsförfaranden, och efterlyser lämpliga lösningar för att undvika fragmentering och flaskhalsar.

2.5 EESK understryker behovet av att stärka och optimera EU:s försvarstekniska och försvarsindustriella bas, minska fragmentering och dubbelarbete, främja samarbete och sammanslagning av resurser, stimulera gemensam upphandling, minimera utländska beroenden, köpa produkter från EU – bland annat genom ett system för europeiskt företräde inom säkerhetskänsliga sektorer såsom försvar – och säkerställa leveranskedjans resiliens i syfte att stärka EU:s strategiska oberoende och resiliens och optimera resursanvändning ([4]).

2.6 EESK betonar att en kapitalmarknadsunion är avgörande för att uppnå EU:s mål om strategiskt oberoende och försvarsberedskap.

2.7 EESK betonar att det behövs riktat stöd till små och medelstora företag med relevanta förmågor samt starkare och effektiva incitament för innovativa företag som kan organisera värdekedjor och integrera uppstartsföretag och den akademiska världen. Alla offentliga investeringar och all offentlig upphandling måste kopplas till sociala villkor för att ge industrin bättre incitament för att investera i kompetensutveckling, omskolning, arbetstillfällen av god kvalitet och rekrytering av arbetstagare, så att omställningen blir rättvis för alla.

2.8 EESK bekräftar att principen om bevarande av skyddsnivån när det gäller arbetstagares rättigheter, social dialog och kollektivförhandlingar är avgörande för att omvandlingen av den europeiska försvarsindustrin ska bli effektiv.

2.9 Den regionala utvecklingen, bland annat bättre användning av Sammanhållningsfonden för att modernisera infrastruktur med dubbla användningsområden, tillsammans med förenklade förfaranden och rättvis tillgång till finansiering är mycket viktigt.

2.10 EU:s försvarsberedskap måste vara inriktad på förmåga till precisionsanfall, underrättelse, cyberförsvar, logistik och luft-, rymd-, sjö-, mark- och robotförsvar, skydda kritisk infrastruktur, inbegripet järnvägar och hamnar, och förbättra förbindelserna mellan hamnar och inlandet. Detta får en starkare avskräckande effekt samtidigt som det begränsar parallella risker och ökar resiliensen.

2.11 EESK välkomnar fastställandet av viktiga steg och delmål, inbegripet prioriterade förmågeområden, men beklagar att vissa av dessa förmågor – trots att de redan finns tillgängliga – är förhindrade eller begränsade av medlemsstaterna när det gäller Ukraina, och på så sätt minskar det europeiska stödets effektivitet.

([4]) EUT C, C/2025/2013, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2013/oj;EUT C, C/2024/4663, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4663/oj; EUT C, C/2024/4662, 9.8.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4662/oj; EUT C 486, 21.12.2022, s. 168; EUT C 129, 11.4.2018, s. 51; EUT C 288, 31.8.2017, s. 62.

2.12 Beroendet av kritiska råvaror, däribland energiresurser, utgör ett växande strategiskt hot. Försvarsberedskapen är därför också beroende av att man säkrar industrins och resursernas resiliens genom att se till att EU-baserade leveranskedjor och bearbetningskapacitet (till exempel för biobränslen från hållbar inhemsk biomassa) är diversifierade och tillförlitliga ([5]).

3. **Färdplanen för försvarsberedskap 2030: Bedömning och rekommendationer**

3.1 EESK välkomnar att färdplanen förenar industri-, innovations-, upphandlings- och rörlighetsstrategier i en enhetlig plan för att göra EU rustat för försvar senast 2030, och inbegriper alleuropeiska flaggskeppsprojekt, ett EU-omfattande område för militär rörlighet senast 2027 och kopplingar till den finansiella strukturen ”ReArm Europe”.

3.2 EESK varnar för nationell protektionism i försvarsupphandlingar och efterlyser lösningar. Att skydda inhemska industrier från rättvis konkurrens inom EU leder till ineffektivitet, dubbelarbete och högre kostnader. Protektionism fragmenterar marknaderna, skapar redundans, hämmar innovation, urholkar förtroendet bland medlemsstaterna och kan hämma interoperabiliteten.

3.3 Det finns ett brådskande behov av tydlig vägledning för industrin när det gäller att delta i gemensam upphandling, särskilt i skattefrågor såsom undantaget från mervärdesskatt enligt artikel 20 i Safe-förordningen. Denna vägledning bör konsekvent återspeglas i den tillämpliga ramen för upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, bland annat direktiv 2009/81/EG ([6]), samt i EU:s regler om stödberättigande kostnader för komponenter och delsystem. Större transparens kommer att göra det möjligt för företag att planera produktion och investeringar på ett effektivare sätt. Det är också viktigt att förtydliga reglerna för statligt stöd när det gäller offentligt finansierade investeringar.

3.4 I kapitel 5 i färdplanen betonas med rätta behovet av att överbrygga kapacitetsklyftor och stärka EU:s konkurrenskraft, eftersom snabbhet och effektivitet är avgörande för beredskapen. Förmågeresultat måste prioriteras, samtidigt som man säkerställer den delaktighet som krävs för ett effektivt gemensamt försvar, strategiskt oberoende och en gemensam känsla av europeisk tillhörighet.

3.5 EESK efterlyser en verklig inre marknad för försvarsutrustning som bygger på transparens och gemensamma standarder, och säkerställer lika villkor mellan offentliga och privata företag.

3.6 I färdplanen efterlyses med rätta samordnade investeringar, industriell expansion och större operativ beredskap. Detta är emellertid ingen ny insikt. EESK har länge varnat för att EU:s försvar fortfarande är fragmenterat ([7]). Initiativ som instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling har varit viktiga pilotåtgärder, men de är fortfarande tillfälliga och alltför begränsade både när det gäller finansiering och institutionell omfattning. För att nå målet på 40 % senast 2027 när det gäller gemensam upphandling behöver EU en permanent upphandlingsplattform/-byrå för att samordna, standardisera och expandera förvärv.

3.7 En sådan plattform/byrå kan skapa stordriftsfördelar, öka transparensen och stödja små och medelstora företag genom öppna digitala anbudsförfaranden. Den bör inte fungera som en ”Brysselköpare” utan som ett kooperativt nav. (Upphandlingen av vaccin under covid-19-pandemin kan tjäna som exempel.) Instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling, Europeiska försvarsfonden och Europeiska försvarsbyrån utgör grunden, men en rättsligt förankrad, gemensamt styrd och tillräckligt finansierad institutionell plattform saknas fortfarande för att säkra varaktig kollektiv upphandling.

3.8 Färdplanens gemensamma upphandlingsmål på 40 % är både ambitiöst och nödvändigt. EESK rekommenderar etapper med delmål (25 % senast 2026), transparent rapportering och en öppen arkitektur med gemensamma, definierade tekniska standarder och gränssnitt för att garantera interoperabilitet och förhindra inlåsningseffekter.

([5]) EUT C 349, 29.9.2023, s. 142; EUT C, C/2023/857, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/857/oj.

([6]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (EUT L 216, 20.8.2009, s. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

([7]) EUR-Lex – 52025DC0148 – SV – EUR-Lex.

3.9 EESK noterar ambitiösa flaggskeppsprogram såsom initiativet för ett europeiskt drönarförsvar, bevakning av östra flanken, den europeiska luftförsvarsskölden och den europeiska rymdförsvarsskölden samt nätverket av korridorer för militär rörlighet, och efterlyser tydligt fastställda styrningsarrangemang.

3.10 Militär rörlighet är avgörande för EU:s säkerhet och försvar, inbegripet EU:s stöd till Ukraina. För att uppnå ett fullt integrerat EU-område för militär rörlighet senast 2027 krävs en harmoniserad transportram med enhetliga förfaranden, standardiserade tulldeklarationer och stärkt kapacitet för dubbla användningsområden. Tillförlitlig infrastruktur för försörjning av flytande bränslen är oumbärlig för militär rörlighet. Energiinfrastrukturen, som bör bli helt hållbar så snart som möjligt, är viktig för försvarsberedskapen och dubbla användningsområden. Det krävs bättre samordning mellan civila och militära myndigheter, driftskompatibel infrastruktur och tydliga resultatindikatorer. Eftersom 95 % av investeringarna har dubbla användningsområden stöder EESK ett system med en enda kontaktpunkt för att underlätta gränsöverskridande rörlighet. När det gäller offentlig infrastruktur måste arbetsmarknadens parter involveras. Det marina försvaret är en nödvändig del av försvaret och den militära rörligheten. EESK föreslår att det marina försvaret ska ingå i färdplanen eftersom det är en viktig del av EU:s försvarsberedskap, och understryker behovet av att inkludera hamnar i förteckningarna över kritisk infrastruktur som måste skyddas. Arbetsmarknadens parter måste delta fullt ut i alla processer vid en eventuell översyn av befintliga bestämmelser om militär rörlighet, när dessa även påverkar arbetstagare inom den civila sektorn.

3.11 Storskaliga förflyttningar av trupper och utrustning kräver betydande och snabbtillgänglig kapacitet för dubbla användningsområden, särskilt när det gäller fordonsparken. EESK stöder därför en sammanslagning av särskilt avsatta resurser och uppmanar kommissionen att använda riktade finansieringsprogram för att konsolidera och komplettera fordonsparker. EESK betonar också behovet av en mycket starkare integration mellan de stora hamnarna i EU och järnvägsnätet, som fortfarande är en svag punkt i logistikkedjan.

3.12 ReArm Europe bör integrera garantier från Europeiska investeringsbanken (EIB) och Europeiska investeringsfonden (EIF) samt förköpsavtal och riskdelningsverktyg för att utöka den industriella kapaciteten. Snabbhandläggning för godkännande av statligt stöd måste gälla för projekt med bevisat europeiskt mervärde och positiv inverkan på sysselsättningen ([8]). Mer generellt rekommenderar EESK att EIB-gruppens roll stärks i omvandlingen av den europeiska försvarstekniska och försvarsindustriella basen, och vill lyfta fram bidraget från egetkapitalinstrumentet på försvarsområdet, som genomförs av EIF, när det gäller att mobilisera finansiering med eget kapital för europeiska försvarsföretag och företag med inriktning på dubbla användningsområden.

3.13 EU bör utveckla innovationsknutpunkter och testinfrastruktur på försvarsområdet, främja utmaningsbaserad upphandling som är anpassad till flaggskeppsprojekt och integrera ukrainsk expertis inom drönar-, raket-, cyber- och logistikteknik med tydliga ramar och standarder för delning av immateriella rättigheter som bygger på EU:s värderingar.

3.14 EU står inför en polykris. Samtidigt är strategisk klarhet och ett snabbt åtgärdande av omedelbara kapacitetsbrister, särskilt för att upprätthålla stödet till Ukraina, av avgörande betydelse. En riktad färdplan med nödvändiga prioriteringar och ett 360-gradersperspektiv måste gå hand i hand.

4. **Det civila samhällets roll i försvarsberedskapen**

4.1 EESK erkänner värdet av teknik och infrastruktur med dubbla användningsområden och dubbla ändamål och efterlyser särskilda operativa lösningar för att säkerställa att denna kapacitet också gör det möjligt för det civila samhället att dra nytta av förbättrad försvarskapacitet och ökad försvarsberedskap.

4.2 Ytterligare försvarsutgifter får inte ske på bekostnad av EU:s och dess medlemsstaters grundläggande sociala rättigheter. Med tanke på att 100 miljoner EU-medborgare lever i fattigdom eller riskerar att drabbas av fattigdom är social sammanhållning också en viktig del av vårt samhälles resiliens.

([8]) EUT C, C/2025/2013, 30.4.2025, ELI: https://data.europa.eu/eli/C/2025/2013/oj.

4.3 Flera medlemsstater håller på att återinföra värnplikt. EESK rekommenderar därför en debatt med det civila samhället i hela EU om kraven för militärt och civilt försvar. En sådan debatt skulle kunna kopplas till den kampanj som kommissionen planerar i samband med säkerhetskonferensen i München med titeln ”Protect What Matters. Together”.

4.4 EESK efterlyser en övergripande strategi för militär och civil resiliens på EU-nivå och understryker att det civila samhällets engagemang, utbildning, livslångt lärande och medborgardeltagande är viktiga ([9]). Medborgarna bör betrakta sig själva som aktiva deltagare i försvarsekosystemet, både i militära och civila sammanhang.

4.5 Även frivilligorganisationer förblir nyckelaktörer när det gäller krishantering och sammanhållning. De bör erkännas som partner för sin roll i räddningstjänster och ges stabil finansiering, utbildning och rättslig status. Offentliga tjänster utgör ryggraden i infrastruktur, kontinuitet, rörlighet och demokratisk resiliens. Investeringar, interoperabilitet och personalskydd är centrala för försvarsberedskapen.

4.6 Soldaters rättigheter varierar avsevärt inom EU. Effektiv interoperabilitet kräver en viss grad av harmonisering, i linje med de EU-värderingar som de har till uppgift att skydda och försvara. Under fredstida förhållanden bör detta omfatta mötesfrihet, social dialog och representation, hälsa, säkerhet och familjeskydd, utbildning och en etisk inställning som är förenlig med civilt företräde och humanitär rätt samt rättvisa arbetsvillkor, rörlighet i karriären och övergångsstöd.

4.7 Det civila samhällets partner måste delta i beredskapsplaneringen. En strukturerad dialog mellan myndigheter och medborgare stärker förtroendet, legitimiteten och den gemensamma tillhörighetskänslan ([10]).

4.8 Formell och informell utbildning, bland annat i medborgarkunskap, och hållbar finansiering för aktörer i det civila samhället är viktiga för att uppnå resilienta samhällen och motverka desinformation och manipulation. Dessa insatser är avgörande för att bygga upp en europeisk identitet som är förankrad i fred, tjänst och solidaritet. Tonvikten bör läggas på snabbt lärande, kontinuerlig utveckling av kognitiva färdigheter och effektiv användning av AI för att motverka polarisering och desinformation i samband med framväxande kognitiv krigföring, och därigenom stärka samhällets resiliens och säkra militära och strategiska fördelar.

4.9 Ett resilient EU måste kombinera teknisk kapacitet och social sammanhållning. Vi föreslår en europeisk pakt för försvarskompetens, robusta arbetsnormer, sektorsövergripande rörlighet, regional balans, deltagande av arbetsmarknadens parter i den industriella omvandlingen och respekt för arbetstagares rättigheter. EESK stöder också inrättandet av ett pilotprojekt för kompetensgarantin genom påskyndat genomförande och noggrann övervakning av mikromeriter och individuella utbildningskonton för att bygga upp en mångsidig och resilient arbetskraft inom försvarssektorn.

4.10 Demokratisk ansvarsskyldighet är inte förhandlingsbar. EESK föreslår en offentlig resultattavla som bör ingå i den årliga rapporten om försvarsberedskap och spårar effekterna på upphandling, innovation och sysselsättning, årliga bedömningar av konkurrensen och små och medelstora företag samt fortsatta åtgärder för vapenkontroll och transparens för att främja stabilitet.

4.11 EU måste bygga upp en försvarskapacitet som skyddar freden utan att militarisera, avskräcker utan att dominera och förenar snarare än splittrar. En trovärdig försvarskapacitet, en sammanhängande industriell bas, ett dynamiskt civilsamhälle, aktiva medborgare och demokratisk tillsyn utgör skölden för ett fritt och fredligt EU.

([9]) EUT C, C/2026/42, 16.1.2026, ELI: https://data.europa.eu/eli/C/2026/42/oj.
([10]) EUT C, C/2025/2957, 16.6.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2957/oj; EUT C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj.

5. **Anpassning av ambitionsnivån till möjligheterna**

5.1 Kommittén betonar att EU:s försvarspolitik måste förbli ambitiös men samtidigt realistisk, med fokus på vad som är möjligt att uppnå under det kommande årtiondet. EU-initiativ som gäller försvar eller säkerhet får inte ske på bekostnad av sociala framsteg, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor. En ökning av produktionskapaciteten inom EU:s försvarsindustri kommer endast att lyckas om den stöds av en enhetlig industriell strategi, eftersom EU måste investera i hela värdekedjan. Den senaste tidens besked om massiva investeringar måste omsättas i långsiktiga beställningar från företag.

5.2 Ett gemensamt regelverk för militära varor är också viktigt, och måste bygga på gemensamma standarder, ömsesidigt erkännande och förenklade förfaranden som påskyndar utveckling, certifiering och införande. Reglering måste möjliggöra kapacitet, inte förhindra den.

5.3 EESK konstaterar att färdplanen inte belyser behovet av behörighetsförfaranden för leverantörer och produkter i enlighet med artikel 16 i Safe-förordningen och Edip-förordningen. Detta utelämnande skulle kunna försvaga behörighetsstandarderna under genomförandet, även när det gäller flaggskeppsprojekt. Med tanke på försvarsinitiativens känsliga karaktär bör färdplanen uttryckligen bekräfta betydelsen av att ställa behörighetskrav och krav på försörjningstrygghet i linje med befintliga bestämmelser och för att upprätthålla höga standarder.

5.4 EESK konstaterar att det geopolitiska landskapet har förändrats i grunden och efterlyser därför att den ekonomiska och industriella integrationen på försvarsområdet drivs framåt parallellt med den politiska och militära integrationen. Detta innebär att utnyttja Lissabonfördragets fulla potential, däribland att tillämpa klausulen om gemensamt försvar i enlighet med artikel 42.7 i EU-fördraget, att stärka EU:s militära stab, att ge faktisk innebörd åt klausulen om gemensamt försvar och inrätta ett försvarsministerråd för att stödja gemensam kapacitetsutveckling, att bygga upp en effektiv europeisk försvarsunion och göra det möjligt för EU att agera som en stabiliserande kraft i en multipolär värld.

5.5 EESK anser att ett snabbt beslutsfattande är av avgörande betydelse för försvarsberedskapen. Vi framhåller därför på nytt behovet av att frångå enhälliga beslut inom utrikes- och säkerhetspolitiken utöver att lägga grunden till en optimal försvarsindustriell bas. EESK noterar Europaparlamentets resolution av den 22 oktober 2025 ([11]), som vid sidan av andra relevanta frågor behandlar denna viktiga fråga, och framhåller på nytt våra egna slutsatser från ett tidigare yttrande ([12]), i vilket en av följande två möjligheter presenteras som en övergångslösning för att uppnå detta mål:

— Antingen en tillfällig testfas med omröstning med kvalificerad majoritet eller utvidgad kvalificerad majoritet (dvs. högre tröskelvärden för kvalificerad majoritet), eller

— ökad användning av artikel 44 i EU-fördraget för att möjliggöra samarbete mellan villiga medlemsstater med lämplig kapacitet inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken (GSFP) genom rådets delegation.

Bryssel den 18 mars 2026.

Séamus BOLAND
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande

([11]) Europaparlamentet, 2024–2029 Antagna texter.
([12]) EUT C 140, 21.4.2023, s. 20.